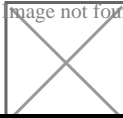

Συνθετική Βιολογία: η Ορθόδοξη Προσέγγιση

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι στο συγκεκριμένο σημείο ηθικής θεώρησης της συνθετικής βιολογίας, το οποίο έχει έντονα θεολογικά και οντολογικά χαρακτηριστικά, η ορθόδοξη θεολογία θα μπορούσε σε γενικές γραμμές να συμφωνήσει με τις απόψεις που διατυπώθηκαν τόσο από τους προτεστάντες, όσο και με τους ρωμαιοκαθολικούς θεολόγους. Ωστόσο η θεώρηση της ανθρώπινης στάσης απέναντι στον Δημιουργό και το γεγονός της δημιουργίας για την ορθόδοξη θεολογία έχει πολύ μεγαλύτερο βάθος από αυτό που αποδίδουν σε αυτήν οι άλλες δύο ομολογίες.

Για την ορθόδοξη θεολογία, η ρίζα όλων των κακών είναι η υπερηφάνεια. Αυτή δαιμονοποιεί τον άνθρωπο και τον απομακρύνει τόσο από τον Θεό όσο και από τον συνάνθρωπο και την κτίση. Ο άνθρωπος αν και έχει το «είναι δεδανεισμένον» καλείται να γίνει συνδημιουργός του Θεού και άρχων της κτίσεως. Ωστόσο απορρίπτει με την πράξη του το αξίωμα που του δωρίζει ο Θεός και επιλέγει διά της πτώσεώς του την κατώτερη μορφή ζωής, αυτή της βιολογικής επιβιώσεως. Από τη στιγμή που εισέρχεται σε αυτό το κατώτερο στάδιο μορφής, χάνει την αίσθηση του συνδημιουργού του Θεού και εξελίσσεται σε εκμεταλλευτή και εχθρό της κτίσεως. Αντί να προσφέρει την κτίση στον Θεό ως ιερέας της, εισάγει σε

αυτήν την δαιμονική αλογία και διαταράσσει την ισορροπία της, θραύοντας την σχέση της με τον Δημιουργό Θεό[1].

Ο Θεός σπλαχνιζόμενος το πλάσμα του το καλύπτει με τους δερμάτινους χιτώνες, οι οποίοι, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, συμβολίζουν την βιολογική ζωή με όλα όσα τη συνοδεύουν. Έτσι στην κατάσταση των δερμάτινων χιτώνων ανήκουν όλα εκείνα τα μέσα και οι τέχνες που επιτρέπουν στον άνθρωπο να επιβιώσει. Παρά το γεγονός ότι η κατάσταση των δερμάτινων χιτώνων είναι πολύ υποδεέστερη της παραδείσιας, ο Θεός την μεταβάλλει σε χώρο σωτηρίας του ανθρώπου και από κατάρα σε ευλογία[2]. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται από την ορθόδοξη εκκλησιαστική παράδοση όπου τέχνες του ανθρώπου, όπως η μουσική, η ζωγραφική, η αρχιτεκτονική κ.ά. λειτουργούν ως μέσα δοξολογικής αναφοράς και λατρείας προς τον Θεό. Κάνοντας λόγο για την τέχνη και την επιστήμη της ιατρικής και την θεώρησή της από τον Μέγα Βασίλειο σε προηγούμενη συνάφεια, είπαμε ότι και αυτή ανήκει στην κατάσταση των δερματίνων χιτώνων. Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για την συνθετική βιολογία. Είναι και αυτή απότοκος της δυνατότητας του ανθρώπου για επιβίωση και της ικανότητάς του να ανακαλύπτει νέες γνώσεις. Το όλο ζήτημα γύρω από την χρήση της ή την κατάχρησή της ανάγεται στο θεμελιώδες για την πνευματική ζωή δίπολο ταπείνωσης και υπερηφάνειας. Αν δηλαδή ο επιστήμων ερευνητής προσεγγίσει την συνθετική τεχνολογία με πνεύμα ταπεινώσεως, σεβασμού προς την κτίση και ανιδιοτελούς προσφοράς στην ανθρωπότητα, τότε δεν μπορεί παρά τα οφέλη να είναι πολλά. Αν αντιθέτως κίνητρό του είναι αποκλειστικά η ναρκισσιστική ατομική ανάδειξη και το χρηματικό κέρδος, τότε οι κίνδυνοι μπορεί να είναι μεγάλοι. Ο άνθρωπος που έχει ως κίνητρα την ιδιοτέλεια και την υπερηφάνεια, κατά τους πατέρες της Εκκλησίας, γίνεται μιμητής όχι μόνον της παρακοής του Αδάμ, αλλά και της εωσφορικής υπερηφάνειας, η οποία προσπάθησε να σφετερισθεί τον Θείο Θρόνο. Για τον λόγο αυτό η πατερική διδασκαλία κάνει λόγο ακόμη και για δαιμονιώδη πνευματικότητα[3].

Αντίθετα, η Εκκλησία καλεί τον άνθρωπο να γίνει συνδημιουργός του Θεού και μιμητής της θείας ταπείνωσης του Χριστού, ο οποίος «εν ευτελεί προσχήματι[4]» θεράπευσε ασθενείς, χόρτασε τα πλήθει και ανάστησε νεκρούς. Η συνθετική βιολογία, όπως και κάθε επιστήμη, μπορεί να γίνει θαυματουργό όργανο επ' αγαθώ της ανθρωπότητας, αλλά ταυτόχρονα και καταστροφική συμφορά. Όλα εξαρτώνται από την στάση την οποία θα θελήσει να κρατήσει ο άνθρωπος. Η Ορθόδοξη Εκκλησία ιδιαίτερα στην περίπτωση της συνθετικής βιολογίας και της βιοηθικής θεώρησής της, πρέπει να ενσκήψει με ενδιαφέρον και προσοχή στο περιεχόμενο του ερευνητικού πεδίου. Αυτό θα την προφυλάξει από πιθανές ακραίες και φονταμενταλιστικές τάσεις και τοποθετήσεις οι οποίες παρουσιάστηκαν σε

άλλες ομολογίες. Η διαπίστωση ότι το φαινόμενο της ζωής δεν μπορεί να ερμηνευθεί μονοδιάστατα στην βάση ενός γονιδιακού ντετερμινισμού, αλλά είναι «ένα πλέγμα σχέσεων και αποτελεί περιεκτικά μια πολύπτυχη σύνθεση βιολογικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και άλλων στοιχείων[5]» μπορεί να αποτελέσει μία αφετηρία για τη νηφάλια αποτίμηση όχι μόνον των κινδύνων, αλλά και των ωφελειών της.

***Παρατήρηση:** Με το παρόν άρθρο ολοκληρώνεται το μεγάλο μας αφιέρωμα στη συνθετική βιολογία. Πρόκειται για μια μεγάλη έρευνα, αναθεωρημένη έκδοση μεταπτυχιακής-διπλωματικής εργασίας που κατατέθηκε στο ΕΑΠ και πραγματοποιήθηκε από τον θεολόγο Στέφανο Καραούλη με επιβλέποντες τους Ν. Κόϊο και Αν. Μαρά. **Φωτ.:** *National Institutes of Health (imagebank.nih.gov)*

[1] Χρυσοστόμου Διονυσιάτου, *Θεός Λόγος και ανθρώπινος λόγος*, Ι.Μ. Αγίου Διονυσίου, Άγιον Όρος 1998, σ.187.

[2] Παν. Νέλλα, *Ζώνον Θεούμενον*, Αθήνα 1995, σ.66 κ.ε.

[3] Αρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), *Άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης*, Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1999, σ.47.

[4] Τροπάριο Αναστάσιμου κανόνα, ήχος β΄

[5] Χρ. Τσιρώνη, Η «συνθετική ζωή» ως σύνθεση: Ηθικές και κοινωνικές προκλήσεις της συνθετικής βιολογίας, *Ιατρικό Δίκαιο και Βιοηθική*, τ. 12, Οκτ.-Νοε.-Δεκ. 2010, σ. 1-2.